

У ПОСТОЈБИНИ ПИТАГОРЕ И БОГИЊЕ ХЕРЕ

Баш као што не спада у топ атракције међу грчким острвима, тако Самос и није дестинација која ће се свидети сваком просечном туристи. Зато је Наташа Вуковић, која је овај бисер архипелага Додеканезе први пут детаљно описала пратиоцима свог блога *Natania Travel*, решила да нам га представи из угла радозналост ентузијасте

Пише НАТАША ВУКОВИЋ
Фото NATANIA TRAVEL

Смештено у источном делу Егејског мора и одвојено Микалским пролазом од Мале Азије (Анатолског полуострва које данас припада Турској), грчко острво Самос познато је по богатој прошлости, фантастичним мускатним винима, кристално чистој води и живописним градићима и селима. На овом острву рођен је Питагора, познати филозоф и математичар, астроном Аристарх, као и богиња Хера, краљица свих грчких богова. Самос је осмо по величини острво у Грчкој, а први утисак јесте да је прилично брдовито, са доминацијом две велике планине, Амелос и Керкис. Интересантно је да је богато бројним слатководним изворима, због чега обилује зеленилом и шумама.

Авантура при слетању

До Самоса се може стићи авионом и бродом. Међународни аеродром који носи име по Аристарху са Самоса, древном астроному и математичару, налази се на јужном делу острва и спада међу аеродроме са најопаснијим приступом у Грчкој. За то је заслужна чињеница да на њему постоји само једна кратка писта дужине два километра, коју окружују планине и море, а *савезник* јој је ветар Мелтеми који је прилично јак, тако да нема места за грешке. Свако спуштање и полетање с овог аеродрома чини правом авантуром, а уколико се одмарате на лежачкама на плажи Пототкаки, често ћете видети авионе баш изнад своје главе!

С друге стране, на Самосу постоје две главне луке: Вати, у

главном граду, и Карловаси, која се налази на северозападу острва. Током лета трајекти долазе скоро свакодневно из Атине, Пиреја и Солуна, као и са неколико суседних острва, а стижу и до луке у Питагориону, у чијој се близини налази и marina са јахтама.

Вати

Ово је главни и уједно највећи град на Самосу. Налази се на североистоку острва, у великом заливу. Око обале залива протеже се дугачко шеталиште са ресторанима, кафићима, баровима, радњама, хотелима и апартманима. Већина њих смештена је у модерним зградама у неокласичном стилу, а иза њих на падинама брда налази се лавиринт уских уличица са старим и новим кућама. У центру, близу луке, можете прошетати Питагориним тргом, посетити Цркву Светог Спиридона и Градску кућу са јавном библиотеком. Ту је и Археолошки музеј који чине две зграде у којима се налазе фантастичне збирке из хеленистичког, праисторијског, геометријског и архајског периода. У Музеју се налазе бројне скулптуре, грнчарија, фигурице од глине, као и предмети од бронзе, дрвета и слоноваче. Осим тога, овде можете видети и највећу очувану статуу Куроса из 6. века пре нове ере, високу око пет метара, која изгледа веома импресивно!

Питагорион

За мене најлепше и најсликовитије место на Самосу представља уједно и главно туристичко место на острву. Целом дужином шеталишта, око луке са јахтама и бродићима, налазе се бројни ресторани, таверне и барови, а шетња његовим уским поплочаним уличицама право је уживање! Међу њима постоји и једна посебна – такозвана плава улица. У ствари, то је више уски пролаз између кућица у којем је све окречено у плаву и белу боју, са мноштвом детаља, цвећа, фигурица. Призор је феноменалан! Главна улица

излази директно на луку, у којој се налазе бројне радњице и бутици са одећом, обућом, сувенирима, пар маркета, барова, ресторана, локалних туристичких и рентакар агенција. Град је некада носио назив Тигани, а 1955. име му је промењено у Питагорион, према великом грчком математичару и филозофу Питагори који је рођен на овом острву. У луци се налази велика статуа подигнута у његову част, а док је посматрате сазнаћете да је творац *Питагорине теореме* живео прилично аскетским начином живота. Осмислио је и посебну чашу, данас познату као *Питагорина чаша* или *Чаша умерености*, која има стубић у центру и рупу на средини. Докле год ниво течности (тачније вина) не прелази означени ниво, можете нормално пити из ње. Али, ако сипате превише, сва течност ће исцурити кроз отвор на дну чаше! На овај начин Питагора је учио своје суграђане да не буду похлепни. Погађате, данас је ова чаша незаобилазни сувенир са Самоса.

Мала школа грнчарије

У Питагориону се налазе бројни остаци и споменици из античког доба. Због њих, као и због светилишта Хераион који се налази у близини, град је на Унесковој листи светске башине од 1993. године. У граду се такође налази Археолошки музеј са изузетно богатом колекцијом античких предмета, а поред њега су остаци античког града и римске виле. Самос има дугу и богату историју у производњи керамике која се прави и у данашње време. Ми смо, на пример, посетили радионицу *Идрија* у селу Кумарадеи, у којој је био посебан доживљај видети како керамички предмети добијају свој финални изглед на традиционалан начин.

Практична историја

Ако сте љубитељ историје, у Питагориону ћете сваког дана моћи да откривате нешто ново. Једна од тих тачака јесте и тврђава Ликоргос Логотетис, саграђена у 19. веку на остацима најстарије тврђаве на Самосу и дворца ђеновљанске породице Ђустинијани. У дворишту замка налазе се остаци царске римске виле из 2. века нове ере, са прелепим црвеним стубовима. Претпоставља се да је ова вила угостила важне госте, попут Клеопатре и Марка Антонија, Октавијана Августа и цара Хадријана, као и госте римских царева. У близини остатака дворца налази се Црква Преображења Христовог или Црква Метаморфозис, саграђена током 1830-их година, после грчке револуције.

На брду изнад Питагориона налази се тунел Еупуланио,

једно од најважнијих достигнућа античког доба. Тунел је прокопан како би се град снабдевао свежеом водом, а главни извор је био баш на планини. Велики проблем је био управо довести свежу воду сигурним путем до града због бројних непријатељских напада. Иначе, тунел су средином шестог века пре нове ере копале две групе радника које су радиле симултано. Невероватно је то што су се обе групе среле на средини планине, са минималним одступањима у односу на праву линију! Ако нисте клаустрофобични, немате здравствених проблема и поседујете авантуристички дух, обавезно га посетите јер ћете доживети веома интересантно искуство.

Плаже Самоса

На обали дугачкој 159 километара сместиле су се бројне увалице и плаже. Неке од њих су уређене, а неке изоловане и теже приступачне. По мом мишљењу, вода око целог острва је кристално бистра и прилично хладна, јер сам ја љубитељ топлог мора. С обе стране луке у Питагориону налазе се уређене и шљунковите плаже, које су обично врло посећене.

С леве стране луке налази се плажа Ремитаки, а иза ње су ресторани. Плажа се обично затвара око 18 сати јер ресторани износе на обалу столове и столице за вечеру. Са десне стране је мала плажа на којој се налази таверна и хотел *Тарсанас*, смештен у 200 година старој и традиционалној кући од камена. У близини Питагориона налази се плажа Потокаки у истоименом сеоцету. Плажа је веома дугачка, шљунковито-пешчана, са лежачкама и сунцобранима, и на њој је обично гужва.

Неке од најлепших плажа које свакако треба посетити су *Psili Ammos* (дугачка, пешчана и уређена, смештена на неких десет километара од Питагориона), затим три плаже између Ватија

и Кокарија: *Lemonakia*, *Tsamadu* и *Tsambou* (све су уређене, са лежачкама, сунцобранима и кристално чистом водом), те вероватно најпознатије Потами и *Pappa beach*.

Потами плажа се налази на северозападу, у селу Потами, и до ње се може доћи колима или пешке из Карловасија. Каже се да ова плажа има облик ластавице и углавном је ветровита, што је идеално за сурфере, док се са брда изнад ње пружа фантастичан поглед на плажу.

Pappa beach плажа удаљена је 900 метара од градића Иреон и налази се у малој каменитој ували, окружена боровим дрвећем и грмљем. Састоји се од неколико терасастих делова са лежачкама, сунцобранима и столицама. Обично је веома посећена, тако да је добро да резервишете своје место под сунцем.

Гастрономска гозба

Када се уморите од пешачења, истраживања и пливања на Самосу, тада је право време за одличну грчку храну и пиће. На целом острву постоји велики број ресторана и таверни у којима можете пробати свеже уловљену рибу и морске плодове. Неки од њих су изузетно лепо уређени и декорисани, нарочито у Кокарију и Питагориону. Самос је веома познат по фантастичним слатким винима која се праве од мускатног грождја. Због великог броја сунчаних дана, грождје је изузетно слатко. Најпознатије вино је *Samos Doux*, веома слатко и ароматично ликерско вино. Ми смо током излета око острва посетили винарију *Вакакис* и, да будем искрена, схватили да сви волимо ове винске туре. Вина са Самоса дистрибуирају се широм Грчке и извозе по целом свету, тако да су и леп сувенир који можете понети кући. Ако више волите цеђене сокове, онда обавезно пробајте свеж сок од слатких поморанџи са Самоса. Од локалних производа право уживање представља и дегустација маслина, маслиновог уља, цитруса, чајева, грождја, меда, зачина, сирева, смокава, те *Ouzo* ликера. Једноставно речено, на Самосу сва чула уживају. ■